

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2022. gada 8. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Orhūsas konvencija – Iespēja vērsties tiesā – 9. panta 3. punkts – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. panta pirmā daļa – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – Vides aizsardzības apvienība – Šādas apvienības *locus standi* valsts tiesā, lai apstrīdētu noteiktiem transportlīdzekļiem piešķirto EK tipa apstiprinājumu – Regula (EK) Nr. 715/2007 – 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Mehāniskie transportlīdzekļi – Dīzeļdzinējs – Piesārņotāju emisijas – Izplūdes gāzu recirkulācijas vārsts (*EGR* vārsts) – Slāpekļa oksīdu (NOx) emisiju samazināšana, kas ierobežota ar “temperatūras logu” – Pārveidošanas ierīce – Šādas ierīces atļaušana, ja tās nepieciešamību attaisno dzinēja aizsardzība pret bojājumiem vai negadījumiem un droša transportlīdzekļa darbība – Tehnoloģijas attīstības līmenis

Lietā C-873/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht* (Šlēsvigas-Holšteinas Administratīvā tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2019. gada 20. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 29. novembrī, tiesvedībā

Deutsche Umwelthilfe eV

pret

Bundesrepublik Deutschland,

piedaloties

Volkswagen AG,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], J. Regans [*E. Regan*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*] (referents), tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Kumins [*A. Kumin*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], N. Vāls [*N. Wahl*] un I. Ziemele,

ģenerāladvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

* Tiesvedības valoda – vācu.

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *Deutsche Umwelthilfe eV* vārdā – *R. Klinger, Rechtsanwalt*,
- *Bundesrepublik Deutschland* vārdā – *F. Liebhart*, pārstāvis,
- *Volkswagen AG* vārdā – *B. Wolfers* un *R. B. A. Wollenschläger, Rechtsanwälte*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. C. Becker, G. Gattinara* un *M. Huttunen*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2022. gada 3. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā (Dānija) 1998. gada 25. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV 2005, L 124, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Orhūsas konvencija”), 9. panta 3. punktu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta pirmo daļu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 715/2007 (2007. gada 20. jūnijs) par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem (“Euro 5” un “Euro 6”) un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai (OV 2007, L 171, 1. lpp.) 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp vides aizsardzības apvienību *Deutsche Umwelthilfe eV* un *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvā Republika), ko pārstāv *Kraftfahrt-Bundesamt* (Federālais mehānisko transportlīdzekļu satiksmes birojs, Vācija; turpmāk tekstā – “KBA”), par lēmumu, ar kuru KBA attiecībā uz noteiktiem *Volkswagen AG* ražotiem transportlīdzekļiem atļāva izmantot programmatūru, kas samazina gāzveida piesārņotāju recirkulāciju atkarībā no āra temperatūras.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

- 3 Orhūsas konvencijas astoņpadsmitajā apsvērumā ir paredzēts:

“Rūpējoties, lai sabiedrībai, tostarp organizācijām, būtu pieejama efektīva tiesvedības sistēma, kas nodrošinātu tiesību aktos noteikto interešu aizsardzību un likumību”.

4 Šīs konvencijas 2. panta “Definīcijas” 4. un 5. punktā ir noteikts:

“4. “Sabiedrība” ir viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un – saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi – to apvienības, organizācijas vai grupas.

5. “Attiecīga sabiedrības daļa” ir sabiedrība, kuru ietekmē vai varētu ietekmēt lēmumu pieņemšana vides jomā vai kurai ir interese par to; šīs definīcijas piemērošanas nolūkā uzskata, ka nevalstiskajām organizācijām, kas veicina vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām, ir attiecīga interese.”

5 Minētās konvencijas 9. panta “Iespēja griezties tiesu iestādēs” 3. un 4. punktā ir noteikts:

“3. Turklāt, neskarot [šā panta] 1. un 2. punktā minētās pārskatīšanas procedūras, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu, ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.

4. Turklāt, neskarot 1. punktu, šā panta 1., 2. un 3. punktā minētajām procedūrām ir jānodrošina pamatoti [pietiekami] un efektīvi tiesiskie līdzekļi, tostarp, vajadzības gadījumā, pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi, un tām ir jābūt taisnīgām, objektīvām un ātrām, kā arī tās nav saistītas ar pārmērīgām izmaksām. Šajā pantā paredzētos lēmumus noformē vai reģistrē rakstiski. Tiesu un, ja iespējams, citu institūciju lēmumi ir publiski pieejami.”

Savienības tiesības

Regula (EK) Nr. 1367/2006

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1367/2006 (2006. gada 6. septembris) par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV 2006, L 264, 13. lpp.), 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šīs regulas mērķis ir veicināt to pienākumu īstenošanu, kas izriet no [Orhūsas konvencijas], paredzot noteikumus par konvencijas piemērošanu Kopienas iestādēm un struktūrām, jo īpaši:

[..]

d) dodot iespēju [Eiropas] Kopienas līmenī griezties tiesā saistībā ar vides jautājumiem atbilstīgi šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem.”

7 Šīs regulas 2. panta “Definīcijas” 1. punkta f) apakšpunktā ir paredzēts:

“Šajā regulā:

f) “tiesību akti vides jomā” ir Kopienas tiesību akti, kas, neatkarīgi no to tiesiskā pamata, veicina Kopienas vides politikas mērķu sasniegšanu, kā noteikts Līgumā: saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, aizsargāt cilvēku veselību, apdomīgi un racionāli izmantot dabas resursus un starptautiskā līmenī veicināt pasākumus, kas risina reģionu vai pasaules mēroga vides problēmas”.

Pamatdirektīva

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/46/EK (2007. gada 5. septembris), ar ko izveido sistēmu mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanai (OV 2007, L 263, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 2008. gada 7. oktobra Regulu (EK) Nr. 1060/2008 (OV 2008, L 292, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “pamatdirektīva”), no 2020. gada 1. septembra ir atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/858 (2018. gada 30. maijs) par mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanu un tirgus uzraudzību un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2007 un (EK) Nr. 595/2009 un atceļ Direktīvu 2007/46/EK (OV 2018, L 151, 1. lpp.). Tomēr, ņemot vērā pamatlīdzes aktu norises laiku, minētajai lietai joprojām ir piemērojama pamatdirektīva.

9 Pamatdirektīvas 1. pantā bija paredzēts:

“Ar šo direktīvu ir izveidota saskaņota administratīvu noteikumu un vispārēju tehnisku prasību sistēma, kā apstiprināt visus jaunus transportlīdzekļus, kas ir tās darbības jomā, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētas sistēmas, sastāvdaļas un atsevišķas tehniskas vienības, lai Kopienā atvieglotu to reģistrāciju, pārdošanu un nodošanu ekspluatācijā.

[..]

Piemērojot šo direktīvu, normatīvajos aktos, kuru pilnīgs saraksts ir IV pielikumā, ietver īpašas tehniskas prasības transportlīdzekļu uzbūvei un darbībai.”

10 Šīs pamatdirektīvas 3. panta 5. punktā bija noteikts:

“Ja vien šajā direktīvā un IV pielikumā uzskaitītajos normatīvajos aktos nav paredzēts citādi, piemēro šādas definīcijas:

[..]

5. “EK tipa apstiprināšana” ir procedūra, ar ko dalībvalsts apliecina, ka transportlīdzekļa, sistēmas, sastāvdaļas vai atsevišķas tehniskas vienības tips atbilst attiecīgiem šajā direktīvā paredzētiem administratīviem noteikumiem un tehniskām prasībām, un IV vai XI pielikumā uzskaitītiem normatīviem aktiem”.

- 11 Minētās pamatdirektīvas IV pielikuma “Transportlīdzekļu EK tipa apstiprinājuma piešķiršanas prasības” I daļā “Normatīvie akti attiecībā uz tādu transportlīdzekļu EK tipa apstiprinājumu, kuri ražoti neierobežotās sērijās” bija norādīta Regula Nr. 715/2007 attiecībā uz “emisij[ām] (*Euro 5* un *Euro 6*) vieglajiem transportlīdzekļiem/informācijas pieejamīb[u]”.

Regula Nr. 715/2007

- 12 Saskaņā ar Regulas Nr. 715/2007 1., 6., 7. un 12. apsvērumu:

“(1) [...] būtu jāaskaņo mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprinājuma tehniskās prasības attiecībā uz emisijām, lai prasības dažādās dalībvalstīs neatšķirtos un lai nodrošinātu augstu vides aizsardzības līmeni.

[..]

(6) Lai uzlabotu gaisa kvalitāti un ievērotu piesārņojuma robežvērtības, jo īpaši ir nozīmīgi jāsamazina [NO_x] emisijas no transportlīdzekļiem, kas aprīkoti ar dīzeļmotoriem. [..]

(7) Nosakot emisiju standartus, svarīgi ņemt vērā to, kā tie ietekmēs tirgu un ražotāju konkurētspēju, kādas tiešās un netiešās izmaksas tie radīs uzņēmumiem un priekšrocības, ko [kas] rodas jauninājumu sekmēšanas, gaisa kvalitātes uzlabošanas, veselības aprūpes izmaksu samazināšanas un paredzamā dzīves ilguma palielināšanas ziņā, kā arī to, kādu vispārēju ietekmi tas atstās uz [oglekļa dioksīda (CO₂)] emisijām.

[..]

(12) Būtu jāturpina centieni, lai īstenotu stingrākas emisijas robežvērtības, tostarp [CO₂] emisiju samazināšanu, un lai nodrošinātu, ka šīs robežvērtības atbilst transportlīdzekļu faktiskajai darbībai lietošanas laikā.”

- 13 Šīs regulas 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šī regula nosaka vienotas tehniskas prasības mehānisko transportlīdzekļu (“transportlīdzekļi”) tipa apstiprinājumam un rezerves daļu, piemēram, rezerves piesārņojuma kontroles iekārtu tipa apstiprinājumam, ņemot vērā to emisijas.”

- 14 Minētās regulas 3. panta 10. punktā ir noteikts:

“Regulā un tās īstenošanas pasākumos piemēro šādas definīcijas:

[..]

10) “pārveidošanas ierīce” ir jebkurš konstrukcijas elements, kas nosaka [konstatē] temperatūru, transportlīdzekļa ātrumu, dzinēja apgriezienus (RPM), pārnēsumu, kolektora vakuumu vai citus parametrus, lai aktivizētu, modulētu, aizkavētu vai pārtrauktu jebkuras emisiju kontroles sistēmas daļas darbību, kas samazina emisiju kontroles sistēmas efektivitāti apstākļos, kas ir [saprātīgi] paredzami normālā transportlīdzekļa darbībā un izmantošanā”.

15 Šīs pašas regulas 4. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Ražotāji pierāda, ka visiem jaunajiem transportlīdzekļiem, kas pārdoti, reģistrēti vai nodoti ekspluatācijā Kopienā, ir apstiprināts tips saskaņā ar šo regulu un tās īstenošanas pasākumiem. Ražotāji arī apliecina, ka visām jaunajām piesārņojuma kontroles rezerves iekārtām, kam vajadzīgs tipa apstiprinājums un kas ir pārdotas vai nodotas ekspluatācijā Kopienā, ir apstiprināts tips saskaņā ar šo regulu un tās īstenošanas pasākumiem.

Šajos pienākumos ir ietverta arī maksimālās pieļaujamās emisijas ievērošana, kād[a] minēt[a] I pielikumā, un īstenošanas pasākumi, kādi minēti 5. pantā.

2. Ražotāji nodrošina, ka ievēro tipa apstiprinājuma procedūras, kurās pārbauda produkcijas atbilstību, piesārņojuma kontroles iekārtu ilgmūžību [ilgizturību] un atbilstību ekspluatācijas laikā.

Turklāt ražotājam jāveic tādi tehniskie pasākumi, lai nodrošinātu izpūtēja un iztvaikošanas emisiju efektīvu ierobežošanu saskaņā ar šo regulu visā transportlīdzekļa parastajā kalpošanas laikā un ievērojot normālus izmantošanas nosacījumus [normālos ekspluatācijas apstākļos]. [..]

[..]”

16 Regulas Nr. 715/2007 5. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Ražotājs transportlīdzekļus aprīko tā, lai daļas, kas varētu radīt emisiju, būtu plānotas, konstruētas un samontētas tā, lai transportlīdzeklis normālos lietošanas apstākļos atbilstu šai regulai un tās īstenošanas pasākumiem.

2. Tādu pārveidošanas ierīču lietošanu, kuras samazina emisijas kontroles [sistēmu] efektivitāti, aizliedz. Aizliegumu nepiemēro, ja:

a) šādas ierīces nepieciešamību attaisno motora aizsardzība pret bojājumiem vai negadījumiem un droša transportlīdzekļa darbība;

[..]”

17 Šīs regulas I pielikumā “Maksimālā pieļaujamā emisija” tostarp ir paredzētas NOx emisijas robežvērtības.

Vācijas tiesības

18 1960. gada 21. janvāra *Verwaltungsgerichtsordnung* (Likums par administratīvo procesu tiesā; *BGBI.* 1960 I, 17. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlīnētā (*BGBI.* 1991 I, 686. lpp.) (turpmāk tekstā – “*VwGO*”), 42. pantā tiesā iesniegtā pieteikuma pieņemamības nosacījumi ir izklāstīti šādi:

“1. Pieteikumu tiesā var iesniegt, lai panāktu administratīva akta atcelšanu (atcelšanas pieteikums) vai noteiktu iestādei pienākumu izdot aktu, ko tā atteikusies vai atturējusies izdot (ieteikums par pienākuma noteikšanu).

2. Ja vien likumā nav noteikts citādi, šāds pieteikums ir pieņemams tikai tad, ja pieteicējs pamato, ka ar konkrēto administratīvo aktu vai atteikšanos vai atturēšanos izdot šādu aktu ir tikušas aizskartas viņa tiesības.”

19 *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts:

“Ja administratīvais akts ir prettiesisks un tādēļ ir aizskartas pieteicēja tiesības, tiesa šo administratīvo aktu un – attiecīgā gadījumā – lēmumu, kas pieņemts par iesniegumu par administratīvā akta pārsūdzēšanu, atceļ.”

20 2006. gada 7. decembra *Gesetz über ergänzende Vorschriften zu Rechtsbehelfen in Umweltangelegenheiten nach der EG-Richtlinie 2003/35/EG (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz – UmwRG)* (Likums par papildu noteikumiem, kas reglamentē tiesību aizsardzības līdzekļus vides jomā atbilstoši Direktīvai 2003/35/EK; *BGBI.* 2006 I, 2816. lpp.) redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (*BGBI.* 2017 I, 3290. lpp.) (turpmāk tekstā – “*UmwRG*”), 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šis likums attiecas uz pārsūdzībām par šādiem lēmumiem:

[..]

5. administratīvie akti vai publisko tiesību līgumi, ar kuriem atļauj projektus, kas nav minēti 1.–2.b apakšpunktā, pamatojoties uz attiecīgajiem federālo tiesību, federālo zemju tiesību vai tieši piemērojamo Savienības tiesību aktu noteikumiem vides jomā [..].

Šo likumu piemēro arī tad, ja – pretēji spēkā esošajām tiesību normām – pirmajā teikumā minētais lēmums nav pieņemts. [..]

[..]”

21 *UmwRG* 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Saskaņā ar 3. pantu apstiprināta vietējā vai ārvalsts apvienība var iesniegt pieteikumu atbilstoši *VwGO*, lai apstrīdētu 1. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēto lēmumu vai šāda lēmuma nepieņemšanu, neatkarīgi no tā, vai tā pamato tās tiesību aizskārums, ja šī apvienība

1) pamato, ka 1. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais lēmums vai šāda lēmuma nepieņemšana ir pretrunā tiesību normām, kurām var būt nozīme minētā lēmuma pieņemšanas mērķiem;

2) pamato, ka 1. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais lēmums vai šāda lēmuma nepieņemšana šo apvienību ir skārusi saistībā ar tās statūtos noteikto darbības veidu, proti, vides aizsardzības mērķu sasniegšanas sekmēšanu [..]

[..].

Ja tiek pārsūdzēts 1. panta 1. punkta pirmās daļas 2.a–6. apakšpunktā paredzētais lēmums vai šāda lēmuma nepieņemšana, apvienībai turklāt ir jānorāda arī uz vides aizsardzības tiesību normu pārkāpumu.”

- 22 *UmwRG* 3. pantā ir paredzēti nosacījumi, kas vietējām vai ārvalstu apvienībām ir jāizpilda, lai tās tiktu apstiprinātas un varētu iesniegt pieteikumus tiesā saskaņā ar šo likumu, kā arī apstiprināšanas procedūra. Saskaņā ar *UmwRG* 3. panta 1. punktu šāda apvienība pēc tās lūguma tiek apstiprināta būtībā tad, ja tā saskaņā ar saviem statūtiem bez peļņas gūšanas nolūka un pastāvīgi veicina galvenokārt vides aizsardzības mērķus, pastāv vismaz trīs gadus pirms apstiprināšanas datuma un ir darbojusies šajā laikposmā, sniedz atbilstošas savu uzdevumu izpildes garantijas, tostarp atbilstoši piedaloties iestāžu lēmumpieņemšanas procedūrās, tiecas sasniegt vispārējo interešu mērķus un ļauj ikvienai personai, kas atbalsta šīs apvienības mērķus, kļūt par tās biedru.
- 23 Saskaņā ar 2011. gada 3. februāra *Verordnung über die EG-Genehmigung für Kraftfahrzeuge und ihre Anhänger sowie für Systeme, Bauteile und selbstständige technische Einheiten für diese Fahrzeuge (EG-Fahrzeuggenehmigungsverordnung – EG-FGV)* (Noteikumi par EK tipa apstiprināšanu transportlīdzekļiem un to piekabēm, kā arī šādiem transportlīdzekļiem paredzētām sistēmām, sastāvdaļām un atsevišķām tehniskām vienībām (mehānisko transportlīdzekļu EK tipa apstiprināšanas noteikumi); *BGBI.* 2011 I, 126. lpp.) redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 25. panta 2. punktu:

“1. Ja [KBA] konstatē, ka transportlīdzekļi, sistēmas, sastāvdaļas vai atsevišķas tehniskas vienības neatbilst apstiprinātajam tipam, tas var veikt nepieciešamos pasākumus saskaņā ar Direktīvu [2007/46], [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvu 2002/24/EK [(2002. gada 18. marts), kas attiecas uz divriteņu vai trīsriteņu mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprinājumu un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 92/61/EEK (OV 2002, L 124, 1. lpp.)], vai [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvu 2003/37/EK [(2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām un ar ko atceļ Direktīvu 74/150/EEK (OV 2003, L 171, 1. lpp.)], proti, to no šīm direktīvām, kas piemērojama attiecīgajam tipam, lai nodrošinātu produkcijas atbilstību apstiprinātajam tipam.

2. Lai novērstu konstatētus trūkumus un garantētu ekspluatācijā jau laistu transportlīdzekļu, sastāvdaļu vai atsevišķu tehnisku vienību atbilstību prasībām, vēlāk [KBA] var pieņemt papildu noteikumus.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 24 *Volkswagen* ir autoražotājs, kurš tirgoja mehāniskos transportlīdzekļus, tostarp modeļa “VW Golf Plus TDI” transportlīdzekļus, kas bija aprīkoti ar *Euro 5* paaudzes *EA 189* tipa dīzeļdzinējiem. Šajos transportlīdzekļos bija izplūdes gāzu recirkulācijas vārsts (turpmāk tekstā – “*EGR* vārsts”) – viena no tehnoloģijām, ko izmanto autoražotāji, tostarp *Volkswagen*, lai kontrolētu un samazinātu *NOx* emisijas.
- 25 Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju šie transportlīdzekļi sākotnēji bija aprīkoti ar dzinēja vadības blokā iegulto programmatūru, kas darbina izplūdes gāzu recirkulācijas sistēmu divos režīmos, proti, nulles režīmā, kurš iedarbojas, kad šie transportlīdzekļi pārvietojas pa ceļiem, un 1. režīmā, kurš izmantots laboratorijā veiktā apstiprinājuma testa laikā, kas attiecas uz piesārņotāju emisijām un saukts par *New European Driving Cycle (NEDC)*. Nulles režīma

piemērošanas laikā izplūdes gāzu recirkulācijas līmenis samazinājās. Normālos ekspluatācijas apstākļos attiecīgie transportlīdzekļi gandrīz vienmēr bija nulles režīmā un tādējādi ar to netika ievērotas Regulā Nr. 715/2007 paredzētās NOx emisijas robežvērtības.

- 26 Saistībā ar šo transportlīdzekļu EK tipa apstiprināšanas procedūru *Volkswagen* nebija paziņojusi *KBA* par šādas programmatūras esamību.
- 27 2015. gada 15. oktobrī *KBA* saskaņā ar Noteikumu par EK tipa apstiprināšanu transportlīdzekļiem un to piekabēm, kā arī šādiem transportlīdzekļiem paredzētām sistēmām, sastāvdaļām un atsevišķām tehniskām vienībām (mehānisko transportlīdzekļu EK tipa apstiprināšanas noteikumi), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 25. panta 2. punktu pieņēma lēmumu, kurā tas secināja, ka Regulas Nr. 715/2007 3. panta 10. punkta izpratnē šī programmatūra ir uzskatāma par “pārveidošanas ierīci”, kas neatbilst minētās regulas 5. pantam, un ar kuru tas uzdeva *Volkswagen* noņemt šo ierīci un veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu minēto transportlīdzekļu atbilstību attiecīgajam valsts un Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam.
- 28 Saistībā ar šo lēmumu *Volkswagen* atjaunināja minēto programmatūru. Līdz ar šo atjauninājumu *EGR* vārsta iestatījumi izplūdes gāzu recirkulācijas līmeņa regulēšanai tika noteikti tādējādi, ka tad, kad āra temperatūra bija mazāka par -9°C , šis recirkulācijas līmenis bija 0 %, tad, kad āra temperatūra bija no -9° līdz 11°C , tas sasniedza 85 % un tad, kad bija vairāk par 11°C , tas paaugstinājās, bet 100 % apmērā sāka darboties tikai tad, kad āra temperatūra bija augstāka par 15°C . Tādējādi ar šo recirkulācijas sistēmu veiktā izplūdes gāzu attīrīšana bija pilnībā efektīva tikai tad, kad āra temperatūra bija augstāka par 15°C (turpmāk tekstā – “temperatūras logs”).
- 29 Ar 2016. gada 20. jūnija lēmumu (turpmāk tekstā – “strīdīgais lēmums”) *KBA* piešķīra atļauju attiecībā uz pamatlietā aplūkoto programmatūru. Šajā ziņā tas uzskatīja, ka pārveidošanas ierīces, kas joprojām saglabājās attiecīgajos transportlīdzekļos (turpmāk tekstā – “pamatlietā aplūkotie transportlīdzekļi”), ir likumīgas.
- 30 2016. gada 15. novembrī *Deutsche Umwelthilfe* – apvienība, kurai saskaņā ar *UmwRG* 3. pantu ir procesuālā rīcībspēja, – iesniedza iesniegumu, ar kuru tika pārsūdzēts strīdīgais lēmums, bet par šo iesniegumu nav ticis pieņemts lēmums.
- 31 2018. gada 24. aprīlī *Deutsche Umwelthilfe* iesniedza pieteikumu *Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht* (Šlēsvigas-Holšteinas Administratīvā tiesa, Vācija), proti, iesniedzējtiesā, lūdzot atcelt strīdīgo lēmumu. Tā apgalvo, ka pamatlietā aplūkotie transportlīdzekļi joprojām ir aprīkoti ar prettiesisku pārveidošanas ierīci Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta izpratnē, jo šī ierīce tiek iedarbināta tad, kad tiek sasniegta Vācijā konstatētā vidējā temperatūra. Turklāt tā uzskata, ka autoražotājiem ir iespēja konstruēt dzinējus, kuriem nebūtu nepieciešams samazināt – tehnisku iemeslu dēļ – emisijas kontroles sistēmu sniegumu vidēju temperatūru apstākļos, tādējādi, ka šīs sistēmas darbotos normālos ekspluatācijas apstākļos.
- 32 Vācijas Federatīvā Republika, kas ir atbildētāja pamatlietā, apgalvo, pirmkārt, ka *Deutsche Umwelthilfe* nav *locus standi*, lai apstrīdētu strīdīgo lēmumu, un ka tās pieteikums līdz ar to ir nepieņemams. Otrkārt, temperatūras logs, kas ir paredzēts pamatlietā aplūkotajos transportlīdzekļos, pēc attiecīgās programmatūras atjaunināšanas esot kļuvis saderīgs ar Savienības tiesībām.

- 33 Attiecībā uz pamatlietā iesniegtā pieteikuma pieņemamību iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka *Deutsche Umwelthilfe* nav *locus standi* atbilstoši *VwGO* 42. panta 2. punktam, saskaņā ar kuru, ja vien likumā nav noteikts citādi, pieteikums ir pieņemams tikai tad, ja pieteicējs apgalvo, ka apstrīdētais administratīvais akts ir aizskāris viņa tiesības. Tādējādi šajā tiesību normā esot atspoguļots fakts, ka *VwGO* paredzētā individuālo tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēma ir balstīta uz subjektīvajām tiesībām. Iesniedzējtiesai šķiet, ka pamatlieta neattiecas uz subjektīvām tiesībām, kuras būtu aizskartas ar strīdīgo lēmumu. Proti, Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta pirmajā teikumā paredzētais pārveidošanas ierīču, kas samazina emisijas kontroles sistēmu efektivitāti, izmantošanas aizliegums, uz kuru atsaucas *Deutsche Umwelthilfe*, nepiešķirot subjektīvas tiesības fiziskai personai, jo šīs tiesību normas mērķis nav aizsargāt iedzīvotājus individuāli.
- 34 Otrkārt, iesniedzējtiesa uzskata, ka šīs apvienības *locus standi* nevar izrietēt no *UmwRG* 2. panta 1. punkta, lasot to kopsakarā ar *UmwRG* 1. panta 1. punktu, kurā ir paredzēta likumiska atkāpe no prasības par subjektīvām tiesībām *VwGO* 42. panta 2. punkta pirmās teikuma daļas izpratnē. Šajā ziņā minētā tiesa norāda, ka vides aizsardzības apvienība var iesniegt pieteikumu tiesā saskaņā ar *UmwRG* tikai par šajā 1. panta 1. punktā uzskaitītajiem lēmumiem. No minētajiem lēmumiem aplūkojamajā gadījumā nozīme esot tikai tiem lēmumiem, kas paredzēti šīs tiesību normas pirmās daļas 5. apakšpunktā, proti, “administratīvajiem aktiem vai publisko tiesību līgumiem, ar kuriem atļauj projektus [...], pamatojoties uz attiecīgajiem federālo tiesību, federālo zemju tiesību vai tieši piemērojamo Savienības tiesību aktu noteikumiem vides jomā”.
- 35 Strīdīgais lēmums neesot lēmums *UmwRG* 1. panta 1. punkta [pirmās daļas] 5) apakšpunkta izpratnē, jo ar to esot atļauts nevis “projekts”, bet gan “izstrādājums”. Proti, jēdziens “projekts” šīs tiesību normas izpratnē izrietot no pilsētībūvniecības un teritoriālpilnošanas tiesībām un esot definēts, pamatojoties uz Padomes Direktīvu 85/337/EK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 1985, L 175, 40. lpp.), kuras 1. panta 2. punktā ir paredzēts, ka termins “projekts” nozīmē “celtniecības darbu vai citu ierīkošanu vai programmu izpildi” un “citu iejaukšanos dabiskajā apkārtņē un ainavā, to skaitā iejaukšanos, kas saistīta ar minerālo resursu ieguvu”. Šajā ziņā no pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma izrietot, ka minētais jēdziens attiecas tikai uz stacionārām iekārtām vai pasākumiem, kas ir uzskatāmi par tiešu iejaukšanos dabiskajā apkārtņē vai ainavā. Tātad vieglo personīgo transportlīdzekļu EK tipa apstiprinājumu, kā arī strīdīgajā lēmumā aplūkoto EK tipa apstiprinājuma grozījumu nevarot uzskatīt par projekta “atļaušanu” valsts tiesību izpratnē, jo tie neattiecas uz stacionāru iekārtu un nav saistīti ar kādu tiešu iejaukšanos dabiskajā apkārtņē vai ainavā.
- 36 Turklāt *UmwRG* normas nevarot piemērot pēc analogijas, ņemot vērā, ka debatēs, kuru rezultātā 2017. gadā tika izdarīti grozījumi *UmwRG*, esot skaidri precizēts, ka šis likums neattiecas uz izstrādājumu jomu, tostarp uz mehāniskajiem transportlīdzekļiem.
- 37 Treškārt, iesniedzējtiesa uzskata, ka *Deutsche Umwelthilfe* tāpat nevar izsecināt *locus standi* no Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta, jo, kā Tiesa ir nospriedusi 2017. gada 20. decembra spriedumā *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation* (C-664/15, EU:C:2017:987, 45. punkts), šai tiesību normai pašai par sevi nav tiešas iedarbības. Līdz ar to šis 9. pants neesot atzīstams par likumisku atkāpi no prasības par subjektīvo tiesību pastāvēšanu *VwGO* 42. panta 2. punkta pirmās teikuma daļas izpratnē.

- 38 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka pamatlietā iesniegtā pieteikuma pieņemamība ir atkarīga no tā, vai *Deutsche Umwelthilfe* var gūt *locus standi* tieši no Savienības tiesībām. Šajā ziņā tā norāda, ka, ņemot vērā 2017. gada 20. decembra spriedumu *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation* (C-664/15 EU:C:2017:987, 45. punkts), *Deutsche Umwelthilfe* varētu tikt atzīts *locus standi*, kopīgi piemērojot Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktu un Hartas 47. panta pirmo daļu.
- 39 Šī tiesa norāda, ka, ņemot vērā atšķirības valstu tiesu praksē attiecībā uz sekām, kas izriet no minētā sprieduma, tai būtu jānoskaidro, vai Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 47. panta pirmo daļu, ir jāinterpretē tādējādi, ka vides aizsardzības apvienība – papildus *UmwRG* jau paredzētajām pārsūdzības iespējām – ir tiesīga apstrīdēt administratīvu atļauju tāda veida izstrādājumam, kāds ir aplūkots pamatlietā, ja šīs apvienības iesniegtā pieteikuma mērķis būtu nodrošināt tādu Savienības vides tiesību normu ievērošanu, kas nerada nekādas subjektīvas tiesības.
- 40 Iesniedzējtiesa precizē, ka tai ir šaubas par jēdziena “valsts tiesību aktos noteiktie kritēriji” interpretāciju Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta izpratnē. Proti, no vienas puses, šo jēdzienu varētu interpretēt tādējādi, ka tas aptver tikai kritērijus, kas ļauj noteikt to personu loku, kurām ir tiesības celt prasību, un ka līdz ar to dalībvalstu rīcības brīvība attiecas tikai uz jautājumu par to, kurām vides aizsardzības apvienībām tās vēlas piešķirt tiesības aizstāvēt vispārējās intereses vides jomā. Ja tiktu atbalstīta šī interpretācija, *Deutsche Umwelthilfe* pamatlietā būtu *locus standi*, jo Vācijas likumdevējs šos kritērijus ir noteicis *UmwRG* 3. pantā un *Deutsche Umwelthilfe* ir tikusi apstiprināta saskaņā ar šo tiesību normu.
- 41 No otras puses, minēto jēdzienu būtu iespējams interpretēt tādējādi, ka dalībvalstīm ir tiesības noteikt kritērijus arī attiecībā uz prasības priekšmetu un tādējādi izslēgt noteiktus administratīvos lēmumus no jebkādas tiesas kontroles, kas būtu veicama pēc vides aizsardzības apvienību iniciatīvas. Iesniedzējtiesas ieskatā šāds ierobežojums, proti, minēto apvienību *locus standi* atzīšana tikai attiecībā uz noteiktiem lēmumiem, it īpaši lēmumiem, kas ļoti nelabvēlīgi ietekmē vidi, var būt attaisnojams ar tādu administratīvo lēmumu lielo skaitu, kuriem ir saikne ar vidi. Runājot konkrētāk par atļaujām attiecībā uz izstrādājumiem, minētā tiesa norāda, ka, protams, nevar uzskatīt, ka šīm atļaujām nekad nav būtiskas nozīmes saistībā ar vidi. Tomēr, ņemot vērā attiecībā uz izstrādājumiem izdodamu individuālu atļauju ievērojamo skaitu, praktiski apsvērumi drīzāk liekot pieņemt, ka dalībvalstīm būtu jābūt iespējai, pamatojoties uz tipizējošo analīzi, izslēgt noteiktus individuālus lēmumus, lai attiecībā uz tiem nepastāvētu nenoteiktība saistībā ar iespēju trešām personām, tādām kā vides aizsardzības apvienības, apstrīdēt šos lēmumus tiesā.
- 42 Gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka vides aizsardzības apvienībai ir *locus standi*, lai apstrīdētu strīdīgo lēmumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kā ir jāinterpretē Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts.
- 43 Iesniedzējtiesas skatījumā pamatlietā aplūkotais temperatūras logs atzīstams par pārveidošanas ierīci Regulas Nr. 715/2007 3. panta 10. punkta izpratnē. Tā uzskata, ka, lai gan šajā tiesību normā ietvertais jēdziens “apstākļi, kas ir [saprātīgi] paredzami normālā transportlīdzekļa darbībā un izmantošanā”, Regulā Nr. 715/2007 nav definēts, tomēr – ņemot vērā šīs regulas mērķus un it īpaši tās 4. un 6. apsvērumu – būtu jākonstatē, ka par normāliem darbības apstākļiem var tikt uzskatīti tikai reālie apstākļi, kādos notiek braukšana pa ceļiem. Šajā ziņā tā uzskata, ka mērķi samazināt NOx emisijas var sasniegt tikai tad, ja šīs emisijas faktiski tiek samazinātas transportlīdzekļa reālās izmantošanas laikā, nevis tikai mākslīgi radītos apstākļos. Tā atgādina, ka

Eiropā temperatūra, kas ir zemāka par 15°grādiem pēc Celsija, ir daļa no “normāliem apstākļiem”, kuri ir “[saprātīgi] paredzami” minētās tiesību normas izpratnē. Proti, 2018. gadā vidējā gada temperatūra Vācijā esot bijusi 10,4 grādi pēc Celsija. Tātad pamatlietā aplūkoto transportlīdzekļu izplūdes gāzu recirkulācijas līmenis jau esot bijis samazināts un emisiju kontroles sistēma – daļēji atspējota, lai gan temperatūra gan esot bijusi vidējā diapazonā.

- 44 Iesniedzējtiesa tomēr vēlas noskaidrot, vai pārveidošanas ierīces “nepieciešamības” jēdziens Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē, ņemot vērā pašreizējo tehnoloģiju attīstības līmeni, lai noteiktu, vai pārveidošanas ierīce patiešām ir nepieciešama dzinēja aizsardzībai pret bojājumiem vai negadījumiem un transportlīdzekļa drošai darbībai. Turklāt iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai būtu jāņem vērā arī citi apstākļi, tādi kā ražotāju izmaksas un ietekme uz šo ražotāju konkurētspēju.
- 45 Šajos apstākļos *Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht* (Šlēsvigas-Holšteinas Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [Orhūsas konvencijas] 9. panta 3. punkts, skatot to kopsakarā ar [Hartas] 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka vides aizsardzības apvienībām principā ir jābūt tiesīgām tiesā apstrīdēt administratīvu lēmumu, ar kuru – iespējams, pārkāpjot [Regulas Nr. 715/2007] 5. panta 2. punktu, – ir piešķirta atļauja ražot vieglos dīzeļdzinēja transportlīdzekļus, kas aprīkoti ar pārveidošanas ierīcēm?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

- a) Vai [Regulas Nr. 715/2007] 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jautājums par pārveidošanas ierīces nepieciešamību dzinēja aizsardzībai pret bojājumiem vai negadījumiem un transportlīdzekļa drošai darbībai principā ir izvērtējams, ņemot vērā pašreizējo tehnoloģiju attīstības līmeni, proti, EK tipa apstiprinājuma piešķiršanas brīdī pieejamajos tehnoloģiskos risinājumus?
- b) Vai līdzās pašreizējam tehnoloģiju attīstības līmenim būtu jāņem vērā arī citi apstākļi, kas varētu likt atzīt pārveidošanas ierīci par pieļaujamu, lai gan, ja tiktu ņemts vērā tikai pašreizējais tehnoloģiju attīstības līmenis, šī ierīce nebūtu “nepieciešama” [Regulas Nr. 715/2007] 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 46 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 47. panta pirmo daļu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka vides aizsardzības apvienība, kurai saskaņā ar valsts tiesībām ir procesuālā rīcībspēja, nav tiesīga apstrīdēt valsts tiesā administratīvu lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktam.
- 47 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pirmais jautājums ir pamatots ar to, ka – iesniedzējtiesas ieskatā – piemērojami valsts tiesību akti *Deutsche Umwelthilfe* nepiešķir *locus standi*, lai apstrīdētu administratīvu lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts tāds EK tipa apstiprinājums, kāds tiek aplūkots pamatlietā.

- 48 Iesākumā ir jāatgādina, ka Tiesas kompetencē ir prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā interpretēt Kopienas parakstīto un pēc tam ar Lēmumu 2005/370 apstiprināto Orhūsas konvenciju, kuras normas kopš tā laika ir neatņemama Savienības tiesību sistēmas daļa (spriedumi, 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 30. punkts, un 2018. gada 15. marts, *North East Pylon Pressure Campaign* un *Sheehy*, C-470/16, EU:C:2018:185, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 49 Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā paredzēts – neskarot šā 9. panta 1. un 2. punktā minētās pārsūdzības procedūras –, ka katra konvencijas slēdzēja puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos iespējami noteiktajiem kritērijiem, ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.
- 50 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka administratīvs lēmums, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktam, ietilpst Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta materiālajā piemērošanas jomā, jo šis lēmums ir atzīstams par valsts iestādes “darbību”, par kuru tiek apgalvots, ka ar to ir pārkāpti “valsts tiesību akti vides jomā”.
- 51 Proti, pirmām kārtām, ir jāatgādina, ka 2020. gada 17. decembra spriedumā *CLCV* u.c. (Dīzeļdzinēja pārveidošanas ierīce) (C-693/18, EU:C:2020:1040, 67., 86. un 87. punkts), kā arī 2022. gada 14. jūlija spriedumā *GSMB Invest* (C-128/20, EU:C:2022:570, 43. punkts) un 2022. gada 14. jūlija spriedumā *Volkswagen* (C-134/20, EU:C:2022:571, 50. punkts) Tiesa ir nospriedusi, ka Regulas Nr. 715/2007 mērķis – kā tas izriet no šīs regulas 1. un 6. apsvēruma – ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un konkrētāk – ievērojami samazināt NOx emisijas no transportlīdzekļiem, kuri ir aprīkoti ar dīzeļdzinējiem, lai uzlabotu gaisa kvalitāti un ievērotu piesārņojuma robežvērtības.
- 52 Konstatējumu, ka Regulai Nr. 715/2007, it īpaši tās 5. panta 2. punktam, ir šāds vides aizsardzības mērķis un ka tāpat šī regula ietilpst “tiesību aktos vides jomā” Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta izpratnē, pretēji *KBA* apgalvotajam nekādi neatspēko apstākļi, ka šī regula ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 95. pantu (tagad – LESD 114. pants), kas attiecas uz pasākumiem, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus, kuri attiecas uz iekšējā tirgus izveidi un darbību.
- 53 Šajā ziņā ir jāatgādina – LESD 114. panta 3. punktā ir noteikts, ka savos priekšlikumos pasākumiem, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus, kas attiecas uz vides aizsardzību, Komisija par galveno uzskata augstu aizsardzības līmeni, īpašu uzmanību pievēršot visiem atklājumiem, kas pamatojas uz zinātnes faktiem. Tādējādi, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 50. punktā, fakts, ka Regula Nr. 715/2007 nav balstīta uz juridisko pamatu, kas ir īpaši paredzēts vides jomai, tādu kā EKL 175. pants (tagad – LESD 192. pants), neizslēdz to, ka šai regulai ir vides aizsardzības mērķis, un tās piederību pie “tiesību aktiem vides jomā”.
- 54 Šo konstatējumu apstiprina, pirmkārt, Regula Nr. 1367/2006, kuras mērķis atbilstoši tās 1. panta 1. punkta d) apakšpunktam ir veicināt no Orhūsas konvencijas izrietošo pienākumu īstenošanu, paredzot noteikumus par šīs konvencijas piemērošanu Savienības iestādēm un struktūrām, it īpaši dodot iespēju Savienības līmenī vērsties tiesā saistībā ar vides jautājumiem. Tā, minētās regulas 2. panta 1. punkta f) apakšpunktā ir noteikts, ka šajā regulā tiesību akti vides jomā ir definēti kā Savienības tiesību akti, kas – “neatkarīgi no to tiesiskā [juridiskā] pamata” – veicina LESD noteikto Savienības vides politikas mērķu sasniegšanu, tostarp, lai saglabātu, aizsargātu un uzlabotu vides kvalitāti, kā arī aizsargātu cilvēku veselību.

- 55 Otrkārt, minēto konstatējumu apstiprina Orhūsas konvencijas piemērošanas rokasgrāmata, proti, Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas publicētais dokuments “Orhūsas konvencija, piemērošanas rokasgrāmata” (otrais izdevums, 2014. gads), kurš saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru var tikt uzskatīts par skaidrojošu dokumentu, ko papildus citiem nozīmīgiem apstākļiem attiecīgā gadījumā var ņemt vērā, lai interpretētu šo konvenciju, lai gan šajā rokasgrāmatā ietvertajai analīzei nav nekāda saistoša spēka un tai nepiemīt tāds normatīvs tvērums, kāds ir minētās konvencijas normām (spriedums, 2021. gada 20. janvāris, *Land Baden-Württemberg* (Iekšējā informācijas apmaiņa), C-619/19, EU:C:2021:35, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 56 Proti, šī rokasgrāmata apstiprina plašu tvērumu, kas piešķirams Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā lietotajam izteicienam “valsts tiesību akti vides jomā”, jo minētās rokasgrāmatas 197. lappusē ir norādīts, ka “valsts tiesību aktu vides jomā jēdziens nav ierobežots tādējādi, ka tas attiektos tikai uz konvencijā garantētajām tiesībām uz informāciju vai sabiedrības līdzdalību vai uz likumiem, kuru nosaukumos vai sadaļu virsrakstos ir minēta vide. Izšķirošais jautājums drīzāk ir tas, vai attiecīgā tiesību norma kaut kādā veidā attiecas uz vidi. Tādējādi uz darbību un bezdarbību, kas var būt pretrunā tiesību normām, kuras citastarp attiecas uz pilsētībūvniecību, dabas resursu nodokļiem, ķīmikāliju vai atkritumu kontroli, dabas resursu izmantošanu un kuģu radīto piesārņojumu, tāpat attiecas 3. punkts neatkarīgi no tā, vai šīs tiesību normas ir ietvertas tiesību aktos par teritoriālpārveidojumu, nodokļu tiesību aktos vai jūras tiesību aktos [Neoficiāls tulkojums].”
- 57 Turklāt apgalvotais apstākļis, ka Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta pirmajam teikumam – kurā ir paredzēts aizliegums izmantot pārveidošanas ierīces, kas samazina emisijas kontroles sistēmu efektivitāti, – esot tehnisks raksturs, nekādi nemaina faktu, ka, nosakot šādu aizliegumu, šī tiesību norma ir vērsta tieši uz to, lai samazinātu gāzveida piesārņotāju emisijas un tādējādi veicinātu šajā regulā izvirzītā vides aizsardzības mērķa sasniegšanu.
- 58 Otrām kārtām, Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkts kā vides tiesību norma, kura turklāt atbilstoši LESD 288. panta 2. punktam ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs, jāuzskata par daļu no “valsts tiesību aktiem” Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta izpratnē.
- 59 Otrkārt, ir jākonstatē, ka vides aizsardzības apvienība, kurai ir procesuālā rīcībspēja, ietilpst Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta *ratione personae* piemērošanas jomā. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai prasītājam būtu šajā tiesību normā paredzētās tiesības, tam citastarp ir jābūt “sabiedrības pārstāvim” un jāatbilst “valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu”.
- 60 Saskaņā ar Orhūsas konvencijas 2. panta 4. punktu termins “sabiedrība” nozīmē vienu vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un – saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem vai praksi – to apvienības, organizācijas vai grupas. Tādējādi no Orhūsas konvencijas 2. panta 4. punkta un 9. panta 3. punkta izriet, ka šīs konvencijas slēdzējas puses savās valsts tiesībās var paredzēt kritērijus, kuriem ir jāatbilst vides aizsardzības apvienībai, lai tā varētu izmantot pēdējā minētajā tiesību normā paredzētās tiesības.
- 61 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Vācijas tiesībās šie kritēriji ir noteikti *UmwRG* 3. panta 1. punktā un ka *Deutsche Umwelthilfe*, kuras mērķis atbilstoši tās statūtiem ir sekmēt dabas un vides aizsardzību, kā arī patērētāju aizsardzību, ciktāl tā attiecas uz vidi un veselību, atbilst minētajiem kritērijiem un ir apstiprināta kā vides aizsardzības apvienība ar procesuālo rīcībspēju atbilstoši *UmwRG* 3. pantam.

- 62 Turklāt ir jākonstatē, ka šāda apvienība arī ietilpst “attiecīgajā sabiedrības daļā” Orhūsas konvencijas 2. panta 5. punkta izpratnē, proti, sabiedrībā, kuru ietekmē vai varētu ietekmēt lēmumu pieņemšana vides jomā, vai kurai ir interese lēmumu pieņemšanas procesā. Tādējādi saskaņā ar pēdējo minēto tiesību normu tiek uzskatīts, ka nevalstiskajām organizācijām, kas veicina vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām, ir attiecīga interese.
- 63 Treškārt, attiecībā uz iesniedzējtiesas jautājumiem konkrētāk par to, vai jēdziens “valsts tiesību aktos noteiktie kritēriji” Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta izpratnē ļauj šīs konvencijas slēdzējam pusēm paredzēt šādus kritērijus ne tikai attiecībā uz to subjektu loku, kuriem ir tiesības vērsties tiesā, bet arī attiecībā uz prasības vai pieteikuma priekšmetu, ir jāatgādina, ka Tiesa ir nospriedusi, ka no šīs tiesību normas un it īpaši no apstākļa, ka saskaņā ar tās formulējumu šajā normā paredzētajām prasībām var tikt piemēroti “kritēriji”, izriet, ka dalībvalstis atbilstoši tām šajā ziņā piešķirtajai rīcības brīvībai var paredzēt procesuālo tiesību normas attiecībā uz nosacījumiem, kādi jāizpilda, lai varētu celt šādas prasības vai iesniegt šādus pieteikumus (spriedumi, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 86. punkts, kā arī 2021. gada 14. janvāris, *Stichting Varkens in Nood u.c.*, C-826/18, EU:C:2021:7, 49. punkts).
- 64 Tomēr, pirmkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar pašu Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta formulējumu šādi kritēriji attiecas uz to subjektu loka noteikšanu, kuriem ir tiesības vērsties tiesā, nevis uz prasības vai pieteikuma priekšmeta noteikšanu, ja vien prasība vai pieteikums attiecas uz valsts tiesību aktu vides jomā pārkāpumu. No tā izriet, ka dalībvalstis nedrīkst sašaurināt minētā 9. panta 3. punkta materiālo piemērošanas jomu tādējādi, ka no prasības priekšmeta tiktu izslēgtas noteiktas valsts tiesību aktu vides jomā kategorijas.
- 65 Otrkārt, ja dalībvalsts ievieš procesuālo tiesību normas, kas piemērojamas prasībām, kuras ir paredzētas Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā un kuras attiecas uz tādu tiesību īstenošanu, kas vides aizsardzības apvienībai ir piešķirtas ar Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktu, lai kompetento valsts iestāžu lēmumi varētu tikt pārbaudīti saistībā ar šīm iestādēm šajā pantā noteiktajiem pienākumiem, šī dalībvalsts īsteno Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē un tāād tai ir jānodrošina Hartas 47. panta paredzēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību ievērošana (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 44. un 87. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 66 Tādēļ, lai gan ir taisnība, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktam nav tiešas iedarbības Savienības tiesībās un ka tāād uz tiesību normu pašu par sevi nevar atsaukties tiesvedībā, kas ir saistīta ar Savienības tiesībām, lai nepieļautu minētajai konvencijas normai pretrunā esošas valsts tiesību normas piemērošanu, tomēr, pirmkārt, Savienības noslēgto starptautisko nolīgumu pārākums liek interpretēt valsts tiesību normas cik vien iespējams atbilstīgi šo nolīgumu prasībām un, otrkārt, minētajā tiesību normā, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt Savienības tiesībās, tostarp vides tiesību normās, paredzēto tiesību efektīvu aizsardzību tiesā (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 45. punkts).
- 67 Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā, kura mērķis ir nodrošināt efektīvu vides aizsardzību (spriedums, 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 46. punkts), paredzētajām tiesībām celt prasību tiktu atņemta jebkāda lietderīgā iedarbība vai pat pati būtība, ja tiktu pieļauts, ka, nosakot šādus valsts tiesību aktos paredzētos kritērijus, atsevišķu

kategoriju “sabiedrības pārstāvjiem” un *a fortiori* “attiecīgās sabiedrības daļas pārstāvjiem”, tādiem kā vides aizsardzības apvienības, kas atbilst Orhūsas konvencijas 2. panta 5. punktā noteiktajām prasībām, tiktu atņemtas jebkādas tiesības vērsties tiesā, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, ar ko tiek pārkāpti noteiktu kategoriju valsts tiesību akti vides jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur, Arten und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 46. punkts).

- 68 It īpaši, nosakot šādus kritērijus, nedrīkst liegt vides aizsardzības apvienībām iespēju pakļaut kontrolei no Savienības vides tiesībām izrietošo normu ievērošanu, arī tādēļ, ka šādas normas visbiežāk ir vērstas uz vispārējām interesēm, nevis tikai uz atsevišķu privātpersonu interešu aizsardzību, un ka minēto apvienību uzdevums ir aizsargāt vispārējās intereses (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 69 Proti, lai gan Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā ietvertie vārdi “valsts tiesību aktos noteiktie kritēriji, ja tādi būtu” norāda uz to, ka dalībvalstis saglabā rīcības brīvību attiecībā uz šīs tiesību normas īstenošanu, tomēr šie vārdi nevar nozīmēt, ka dalībvalstīm būtu iespēja noteikt kritērijus, kuri ir tik stingri, ka vides aizsardzības apvienībām būtu faktiski neiespējami apstrīdēt šajā tiesību normā minētās darbības vai bezdarbību (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 48. punkts).
- 70 Aplūkojamajā gadījumā šķiet, ka no iesniedzējtiesas izklāstītajiem apstākļiem, kas atgādināti šī sprieduma 33.–35. punktā, izriet, ka saskaņā ar Vācijas tiesībām vides aizsardzības apvienība, kurai nav atzīts *locus standi*, lai apstrīdētu lēmumu par “izstrādājuma” atļaušanu, pat ja šī apvienība atbilst *UmwRG* 3. panta 1. punktā noteiktajām prasībām, nevar valsts tiesā apstrīdēt lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktā noteiktajam aizliegumam izmantot pārveidošanas ierīces, kas samazina emisijas kontroles sistēmu efektivitāti.
- 71 Attiecīgās valsts procesuālās tiesības, kas šādā veidā liedz vides aizsardzības apvienībām jebkādas tiesības apstrīdēt tiesā šādu lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums, ir pretrunā prasībām, kas izriet no Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta, skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 52. punkts).
- 72 It īpaši tas, ka vides aizsardzības apvienībai, kas tomēr ir tiesīga ierosināt Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktā paredzēto procesu tiesā, nav iespējas vērsties tiesā, lai apstrīdētu lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktam un tātad “valsts tiesību aktam vides jomā” minētā 9. panta 3. punkta izpratnē, ir Hartas 47. pantā garantēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību ierobežojums. Šādu ierobežojumu nevar atzīt par attaisnojamu.
- 73 Šajā ziņā, runājot par argumentu, saskaņā ar kuru šādu vides aizsardzības apvienību *locus standi* ierobežošanu tādā ziņā, ka *locus standi* būtu atzīstams tikai attiecībā uz noteiktiem lēmumiem, it īpaši tiem, kas rada ļoti nelabvēlīgas sekas videi, varot attaisnot ar vidi saistītu administratīvu lēmumu daudzskaitlīgums, ir jākonstatē, pirmkārt, ka – atbilstoši tam, ko ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumā 71. punktā, – no Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta neizriet, ka tajā paredzētās tiesības vērsties tiesā būtu ierobežotas tādā ziņā, ka tās attiektos tikai uz lēmumiem, kas rada ļoti nelabvēlīgas sekas videi. Otrkārt, lēmumi, ar kuriem piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums, var attiekties uz daudziem transportlīdzekļiem, un tātad tos katrā ziņā nevar

uzskatīt par tādiem, kuriem būtu tikai neliela nozīme saistībā ar vidi. Šajā nozīmē ir jāatgādina – no Regulas Nr. 715/2007 6. apsvēruma izriet, ka citastarp būtu jāturpina būtiski samazināt ar dīzeļdzinējiem aprīkoto transportlīdzekļu radītas NOx emisijas, lai uzlabotu gaisa kvalitāti un ievērotu piesārņojuma robežvērtības. Taču lēmumi, ar kuriem – pārkāpjot šīs regulas 5. panta 2. punktā paredzēto aizliegumu izmantot pārveidošanas ierīces, kas samazina emisiju kontroles sistēmu efektivitāti, – ir piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums, var apdraudēt šo vides aizsardzības mērķu sasniegšanu.

- 74 Turklāt pretēji tam, ko apgalvo *KBA*, neiespējamība vides aizsardzības apvienībai – tādai kā *Deutsche Umwelthilfe* – apstrīdēt tiesā lēmumus, ar kuriem piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums, nekādā ziņā nav nepieciešama, lai novērstu *actio popularis*. Proti, kā ģenerālvokāts norādījis secinājumā 73. punktā, ja apvienība ir apstiprināta atbilstoši valsts tiesībās paredzētajiem kritērijiem un tādējādi tai ir piešķirta procesuālā rīcības spēja vides jomā, ir jāuzskata, ka to pietiekami skar Savienības vides tiesību normu pārkāpums, lai šī apvienība būtu tiesīga atsaukties uz šādu pārkāpumu valsts tiesās.
- 75 Tātad iesniedzējtiesai procesuālo tiesību normas, kas attiecas uz vēršanās tiesā nosacījumiem, ir jāinterpretē cik vien iespējams atbilstīgi gan Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta mērķiem, gan Savienības tiesībās paredzēto tiesību efektīvas tiesiskās aizsardzības tiesā mērķiem, lai tāda vides aizsardzības apvienība kā *Deutsche Umwelthilfe* varētu apstrīdēt tiesā lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, C-664/15, EU:C:2017:987, 54. punkts).
- 76 Šajā ziņā ir jānorāda, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa ir minējusi spriedumu, kurš Vācijā pasludināts pēc 2017. gada 20. decembra sprieduma *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation* (C-664/15, EU:C:2017:987) un kurā ar šādu *VwGO* 42. panta 2. punkta otrās teikuma daļas [Savienības tiesībām] atbilstīgu interpretāciju *locus standi* ir ticis atzīts šādai apvienībai, kura mēģināja panākt tiesību normu, kas balstītas uz Savienības vides tiesībām, ievērošanu. Tādējādi šķiet, ka *a priori* nav izslēgts, ka šis *locus standi* var tikt atzīts tādai vides aizsardzības apvienībai kā *Deutsche Umwelthilfe*, pamatojoties uz tādu Vācijas tiesību interpretāciju, kurā ir ievērotas prasības, kas izriet no Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkta, lasot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu.
- 77 Gadījumam, ja šāda atbilstīga interpretācija izrādītos neiespējama, ir jāatgādina, ka ikvienai valsts tiesai, kura izskata lietu savas kompetences ietvaros, kā dalībvalsts institūcijai ir pienākums nepiemērot jebkuru valsts tiesību normu, kas ir pretrunā Savienības tiesību normai, kurai ir tieša iedarbība tajā izskatāmajā lietā (spriedums, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība), C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, 161. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 78 Kā izriet no šā sprieduma 66. punkta, Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktam pašam par sevi nav tiešas iedarbības, līdz ar to šī tiesību norma nevar likt iesniedzējtiesai nepiemērot šai normai pretrunā esošu valsts tiesību normu.
- 79 Tomēr dalībvalstīm piešķirtā rīcības brīvība, lai paredzētu noteikumus, kas reglamentē minētajā tiesību normā paredzētās tiesības vērsties tiesā, neietekmē to pienākumu garantēt Hartas 47. pantā nostiprinātās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kā tas turklāt ir atgādināts arī Orhūsas konvencijas 9. panta 4. punktā. Hartas 47. pants ir pietiekams pats par sevi un tas nav

jākonkretizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai privātpersonām radītu tiesības, uz kurām pašām par sevi var atsaukties (spriedums, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība), C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, 162. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Tādējādi uz šo pantu var atsaukties kā uz ierobežojumu rīcības brīvībai, kas dalībvalstīm ir saglabāta atbilstoši Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punktam.

- 80 Tātad šī sprieduma 77. punktā minētajā gadījumā iesniedzējtiesai būs jāatstāj nepiemērotas valsts tiesību normas, kas nepieļauj, ka tādai vides aizsardzības apvienībai kā *Deutsche Umwelthilfe* būtu iespēja apstrīdēt lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktam.
- 81 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka vides aizsardzības apvienība, kurai saskaņā ar valsts tiesībām ir procesuālā rīcībspēja, nav tiesīga apstrīdēt valsts tiesā administratīvu lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktam.

Par otro jautājumu

- 82 Ar otrā jautājuma a) un b) punktu, kas jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pārveidošanas ierīces “nepieciešamība” šīs tiesību normas izpratnē ir jāizvērtē, ņemot vērā tehnoloģiju attīstības līmeni, kāds tas bija EK tipa apstiprināšanas laikā, un vai, vērtējot šīs pārveidošanas ierīces likumīgumu, ir jāņem vērā kādi citi apstākļi, kas nav šī “nepieciešamība”.
- 83 Iesākumā ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 715/2007 3. panta 10. punktā “pārveidošanas ierīce” ir definēta kā “jebkurš konstrukcijas elements, kas nosaka [konstatē] temperatūru, transportlīdzekļa ātrumu, dzinēja apgriezienus (RPM), pārnēsumu, kolektora vakuumu vai citus parametrus, lai aktivizētu, modulētu, aizkavētu vai pārtrauktu jebkuras emisiju kontroles sistēmas daļas darbību, kas samazina emisiju kontroles sistēmas efektivitāti apstākļos, kas ir [saprātīgi] paredzami normālā transportlīdzekļa darbībā un izmantošanā”.
- 84 Konkrētajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka ar pamatlietā aplūkoto programmatūru tiek noteikts temperatūras logs, saskaņā ar kuru izplūdes gāzu recirkulācijas līmenis tad, kad āra temperatūra ir mazāka par -9°C , ir 0 %, tad, kad āra temperatūra ir no -9° līdz 11°C , tas sasniedz 85 % un tad, kad ir vairāk par 11°C , tas paaugstinās, bet 100 % apmērā sāk darboties tikai tad, kad āra temperatūra ir augstāka par 15°C . Kā norāda iesniedzējtiesa, izplūdes gāzu recirkulācijas līmenis tātad tiek samazināts līdz 85 %, kad tiek sasniegta vidējā temperatūra, kas konstatēta Vācijā 2018. gadā, proti, $10,4^{\circ}\text{C}$.
- 85 Šajā ziņā attiecībā uz temperatūras logu, kas ir identisks pamatlietā aplūkotajam, Tiesa ir nospridusi, ka Regulas Nr. 715/2007 3. panta 10. punkts, lasot to kopsakarā ar šīs regulas 5. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ierīce, kas minētajā regulā paredzēto emisijas robežvērtību ievērošanu nodrošina tikai tad, kad āra temperatūra ir no 15° līdz 33°C un kad augstums, kurā notiek braukšana, ir zemāks par 1000 metriem virs jūras līmeņa, šī 3. panta 10. punkta izpratnē ir atzīstama par “pārveidošanas ierīci” (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 47. punkts, un 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 54. punkts).

- 86 Saskaņā ar Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktu tādu pārveidošanas ierīču lietošana, kuras samazina emisijas kontroles sistēmu efektivitāti, ir aizliegta. Tomēr šim aizliegumam ir paredzēti trīs izņēmumi, tostarp šīs regulas 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietvertais izņēmums, kas attiecas uz gadījumu, ja “šādas ierīces nepieciešamību attaisno motora aizsardzība pret bojājumiem vai negadījumiem un droša transportlīdzekļa darbība”.
- 87 Tā kā šajā tiesību normā ir noteikts izņēmums no aizlieguma lietot pārveidošanas ierīces, kuras samazina emisijas kontroles sistēmu efektivitāti, šī norma ir jāinterpretē šauri (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 50. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 63. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto un Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 61. punkts).
- 88 No paša Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet – lai uz pārveidošanas ierīci attiektos minētajā tiesību normā paredzētais izņēmums, šīs ierīces nepieciešamībai ir jābūt pamatotai ne tikai ar dzinēja aizsardzību pret bojājumiem vai negadījumiem, bet arī ar transportlīdzekļa drošu darbību. Proti, ņemot vērā minētajā tiesību normā lietoto saikli “un”, šī norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētie nosacījumi ir kumulatīvi (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 61. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 73. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto un Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 72. punkts).
- 89 Tātad, ņemot vērā, ka šis izņēmums ir interpretējams šauri, tāda pārveidošanas ierīce kā pamatlietā aplūkotā saskaņā ar minēto izņēmumu var tikt attaisnota tikai tad, ja ir konstatēts, ka šī ierīce strikti atbilst nepieciešamībai izvairīties no tūlītējiem dzinēja bojājuma vai negadījuma riskiem, kurus rada izplūdes gāzu recirkulācijas sistēmas sastāvdaļas nepareiza darbība un kuri ir tik smagi, ka izraisa konkrētu apdraudējumu ar minēto ierīci aprīkotā transportlīdzekļa braukšanas laikā. Šāda pārbaude pamatlietā tomēr ietilpst faktu vērtējumā, kas jāveic tikai iesniedzējtiesai (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 62. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 74. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto un Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 73. punkts).
- 90 Turklāt attiecībā uz temperatūras logu, kas ir identisks pamatlietā aplūkotajam, Tiesa ir nospriedusi: lai gan ir taisnība, ka Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā formāli nav paredzēti citi nosacījumi šajā tiesību normā paredzētā izņēmuma piemērošanai, tomēr situācija – kad pārveidošanas ierīcei normālos braukšanas apstākļos būtu jādarbojas gada lielāko daļu, lai dzinējs tiktu aizsargāts pret bojājumiem vai negadījumiem un lai nodrošinātu transportlīdzekļa drošu darbību, – būtu acīmredzami pretrunā šīs regulas mērķim, no kura minētā tiesību norma ļauj atkāpties tikai ļoti specifiskos apstākļos, un nesamērīgi apdraudētu pašu principu par transportlīdzekļu NOx emisiju ierobežošanu (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 63. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 75. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto un Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 74. punkts).
- 91 Tādējādi Tiesa ir secinājusi – ņemot vērā, ka 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams šauri, šāda pārveidošanas ierīce nevar tikt attaisnota saskaņā ar šo tiesību normu. Proti, ja tiktu atzīts, ka uz šādu pārveidošanas ierīci varētu attiekties minētajā tiesību normā paredzētais izņēmums, šis izņēmums tiktu padarīts piemērojams gada lielāko daļu reālos braukšanas apstākļos, kādi pastāv Savienības teritorijā, kā rezultātā Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punktā noteiktais šādu pārveidošanas ierīču aizlieguma princips praksē varētu būt piemērojams retāk nekā minētais izņēmums (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20,

EU:C:2022:570, 64. un 65. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 76. un 77. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto* un *Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 75. un 76. punkts).

- 92 Turklāt Tiesa ir uzsvērusi, pirmkārt, ka no Regulas Nr. 715/2007 7. apsvēruma izriet – kad Savienības likumdevējs noteica piesārņotāju emisiju robežvērtības, tas jau bija ņēmis vērā ražotāju ekonomiskās intereses, tostarp izmaksas, kādas rodas uzņēmumiem saistībā ar nepieciešamību ievērot šīs robežvērtības. Tādējādi ražotājiem ir jāpielāgojas un jāizmanto tādas tehniskās ierīces, kas ir piemērotas, lai tiktu ievērotas šīs robežvērtības, un regulā nemaz nav noteikts pienākums izmantot kādu konkrētu tehnoloģiju (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 67. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 79. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto* un *Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 78. punkts).
- 93 Otrkārt, Regulā Nr. 715/2007 izvirzītais mērķis nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un uzlabot gaisa kvalitāti Savienībā nozīmē to, ka tiek efektīvi samazinātas NOx emisijas visā transportlīdzekļu normālajā ekspluatācijas laikā. Ja pārveidošanas ierīce tiktu atļauta saskaņā ar šīs regulas 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu tādēļ vien, ka, piemēram, pētījumu izmaksas ir augstas, tehniskā ierīce ir dārga vai transportlīdzekļa apkopes darbības ir biežākas un dārgākas lietotājam, šis mērķis tiktu apdraudēts (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 68. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 80. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto* un *Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 79. punkts).
- 94 Šajos apstākļos, ņemot vērā, ka šī tiesību norma ir interpretējama šauri, ir jāsecina, ka pārveidošanas ierīces “nepieciešamība” minētās tiesību normas izpratnē pastāv tikai tad, ja šīs ierīces vai ar to aprīkotā transportlīdzekļa EK tipa apstiprinājuma brīdī neviens cits tehniskais risinājums neļauj novērst tūlītējus dzinēja bojājuma vai negadījuma riskus, kas izraisītu konkrētu apdraudējumu transportlīdzekļa braukšanas laikā (spriedumi, 2022. gada 14. jūlijs, *GSMB Invest*, C-128/20, EU:C:2022:570, 69. punkts; 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 81. punkts, kā arī 2022. gada 14. jūlijs, *Porsche Inter Auto* un *Volkswagen*, C-145/20, EU:C:2022:572, 80. punkts).
- 95 Tādēļ uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka pārveidošanas ierīce var tikt attaisnota atbilstoši minētajai tiesību normai vienīgi ar nosacījumu, ka ir konstatēts, ka šī ierīce strikti atbilst nepieciešamībai izvairīties no tūlītējiem motora bojājuma vai negadījuma riskiem, kurus rada izplūdes gāzu recirkulācijas sistēmas sastāvdaļas nepareiza darbība un kuri ir tik smagi, ka izraisa konkrētu apdraudējumu ar minēto ierīci aprīkotā transportlīdzekļa braukšanas laikā. Turklāt pārveidošanas ierīces “nepieciešamība” šīs tiesību normas izpratnē pastāv tikai tad, ja šīs ierīces vai ar to aprīkotā transportlīdzekļa EK tipa apstiprinājuma brīdī neviens cits tehniskais risinājums neļauj novērst tūlītējus dzinēja bojājuma vai negadījuma riskus, kas izraisītu konkrētu apdraudējumu transportlīdzekļa braukšanas laikā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 96 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospiež:

- 1) Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK, 9. panta 3. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka vides aizsardzības apvienība, kurai saskaņā ar valsts tiesībām ir procesuālā rīcības spēja, nav tiesīga apstrīdēt valsts tiesā administratīvu lēmumu, ar kuru piešķirts vai grozīts EK tipa apstiprinājums un kurš varētu būt pretrunā 5. panta 2. punktam Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 715/2007 (2007. gada 20. jūnijs) par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem (“Euro 5” un “Euro 6”) un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai.
- 2) Regulas Nr. 715/2007 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka pārveidošanas ierīce var tikt attaisnota atbilstoši minētajai tiesību normai vienīgi ar nosacījumu, ka ir konstatēts, ka šī ierīce strikti atbilst nepieciešamībai izvairīties no tūlītējiem motora bojājumu vai negadījuma riskiem, kurus rada izplūdes gāzu recirkulācijas sistēmas sastāvdaļas nepareiza darbība un kuri ir tik smagi, ka izraisa konkrētu apdraudējumu ar minēto ierīci aprīkotā transportlīdzekļa braukšanas laikā. Turklāt pārveidošanas ierīces “nepieciešamība” šīs tiesību normas izpratnē pastāv tikai tad, ja šīs ierīces vai ar to aprīkotā transportlīdzekļa EK tipa apstiprinājuma brīdī neviens cits tehniskais risinājums neļauj novērst tūlītējus dzinēja bojājuma vai negadījuma riskus, kas izraisītu konkrētu apdraudējumu transportlīdzekļa braukšanas laikā.

[Paraksti]